

POTRAVINÁRSKA
KOMORA
SLOVENSKA

**STRATEGICKÉ PRIORITY
NA ROZVOJ VÝROBY POTRAVÍN
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

➔ OBSAH

Príhovor prezidenta Potravinárskej komory Slovenska.....	3
Strategické priority na rozvoj výroby potravín v Slovenskej republike	5
I. Národná potravinová stratégia	10
II. Štátny rozpočet a potravinársky priemysel	12
III. Potravinársky priemysel a Strategický plán Slovenskej republiky k budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politike Európskej únie	14
IV. Potravinársky priemysel – dane a odvody.....	16
V. Potravinársky priemysel a legislatíva	18
VI. Posilnenie postavenia samospráv potravinárov	20
VII. Podpora konkurencieschopnosti výrobcov potravín na Slovensku a v zahraničí.....	22
VIII. Potravinársky priemysel a zamestnanosť.....	23
Potravinárska komora Slovenska	24

➔ VÁŽENÉ DÁMY, VÁŽENÍ PÁNI,

slovenské potravinárstvo prešlo za posledných tridsať rokov výraznými zmenami. Vstupom Slovenska do Európskej únie sa uvoľnil náš trh pre zahraničné výrobky a naopak, vytvorili sa podmienky pre vývoz slovenských potravín do zahraničia. Potravinári však v súčasnej dobe doslova bojujú o prežitie.

Neustále sa zvyšujúci dovoz zahraničných potravín, nedostatočná podpora potravinárskej výroby na Slovensku a zhoršovanie podnikateľského prostredia sa odrazili v nízkom podiele slovenských potravín na pultoch obchodov. Na zvrátenie tohto nepriaznivého stavu navrhla Potravinárska komora

Slovenska strategické priority a zhrnula ich v dokumente, ktorý práve držíte v rukách. Tieto priority by si mali osvojiť budúce vlády a aplikovať ich vo svojich opatreniach a príslušnej legislatíve.

Rok 2020 ako začiatok novej dekády by mal byť prevratným rokom, ktorým sa začne postupné oživenie slovenského potravinárstva. Potravinárska komora Slovenska je pripravená podieľať sa na naplnení tohto poslania, aktívne sa zapájať do diskusie a predkladať konkrétne riešenia.

Som presvedčený, že spoločným úsilím všetkých zainteresovaných strán sa nám podarí dostať výrobu potravín medzi popredné odvetvia národného hospodárstva, kam vzhľadom na svoju povahu, dlhodobú tradíciu a udržateľnosť jednoznačne patrí.

Daniel Poturnay
prezident
Potravinárska komora Slovenska

➔ STRATEGICKÉ PRIORITY NA ROZVOJ VÝROBY POTRAVIN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Potraviny sa týkajú každého jedného obyvateľa Slovenskej republiky a sú nevyhnutnou súčasťou nášho každodenného života. Potravina nie je len nevyhnutnosť na prežitie ľudstva, ale je zároveň stmelujúcim aspektom spoločnosti či už pri spoločnom stolovaní v rámci rodiny, kolektívu v práci. Pre mnohých sa práve potraviny či dobré jedlo spájajú s príjemnými spomienkami na minulosť.

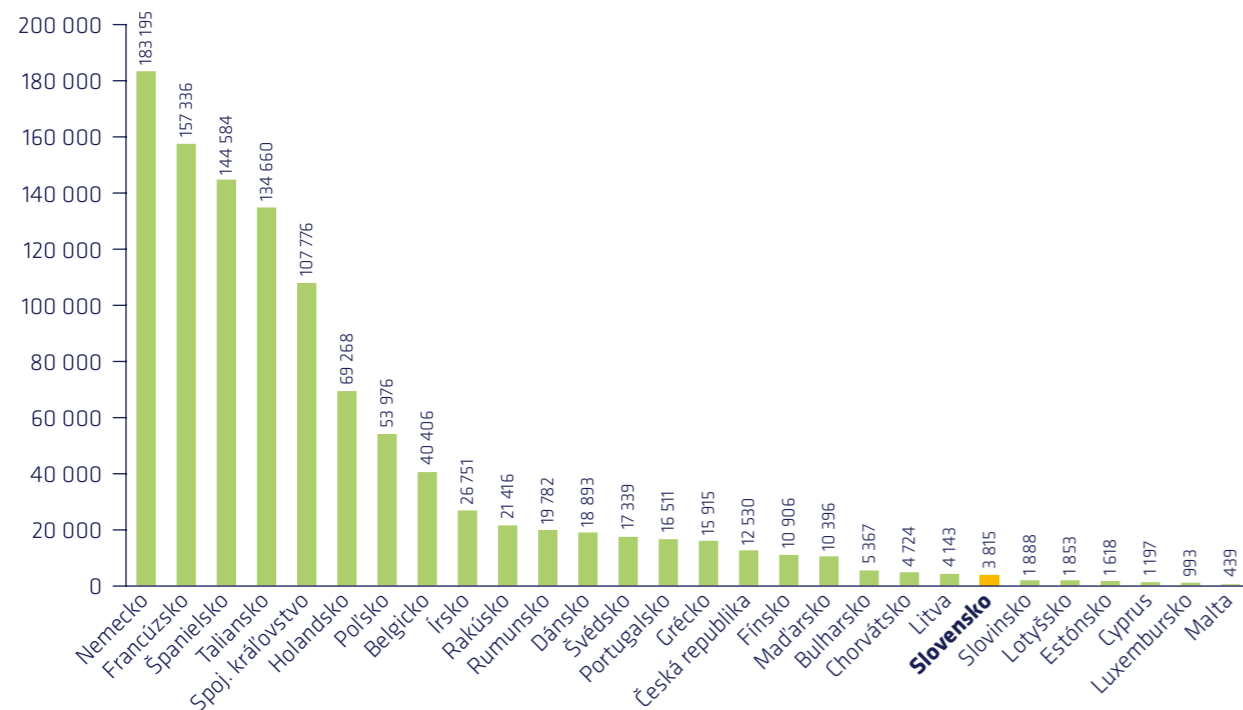
Nie je preto žiadnym prekvapením, že v rámci Európskej únie, za účelom zabezpečenia bezpečných potravín pre 500 miliónov spotrebiteľov, je potravinárske odvetvie najväčším spracovateľským odvetvím. Jeho podiel v rámci spracovateľského odvetvia je vyšší (15,2 %) ako automobilový priemysel (14,1 %) či výroba strojov a zariadení (9 %). Podiel potravinárskeho priemyslu EÚ na hrubej pridanej hodnote predstavuje 2,1 %. Potravinársky priemysel je zároveň jedným z najväčších zamestnávateľov s počtom zamestnancov 4,51 miliónov, pričom až 48,1 % tržieb potravinárskeho odvetvia tvoria malé a stredné podniky. Potravinársky priemysel je rovnako najväčším spracovateľským odvetvím vo vyše polovici členských štátov Európskej únie¹. Európska únia je zároveň svetovou jednotkou v zahraničnom obchode s potravinami, pričom zahraničný obchod dosahuje aktívnu bilanciu 35 miliárd eur.

V poslednej dobe, v súvislosti s mnohými potravinovými škandálmi, hrozbami ako africký mor ošípaných, či zvyšujúcim sa záujmom nielen spotrebiteľov, ale aj samotných orgánov Európskej únie o ochranu životného prostredia a zmierňovanie dopadov klimatických zmien, aj v Slovenskej republike čoraz viac rezonuje otázka lokálnej výroby potravín, sebestačnosti v kľúčových potravinárskych odvetviach a spracovanie na Slovensku dopestovaných a dochovaných surovín lokálnymi potravinárskymi prevádzkami.

Slovenská republika zďaleka nevyužíva vysoký potenciál potravinárskeho priemyslu, ako je tomu vo vyše polovici štátov Európskej únie. V roku 2018 predstavovali tržby potravinárskeho priemyslu v Slovenskej republike 4,42 mld. eur, podiel výroby potravín, nápojov a tabakových výrobkov na hrubej pridanej hodnote predstavoval 0,91 % (rok 2017).

Slovensko je v hrubej produkcii potravín, nápojov a tabakových výrobkov (údaje za rok 2016) na chvoste krajín Európskej únie. Pre porovnanie, čo do počtu obyvateľov rovnako veľké Dánsko má skoro päťnásobne vyššiu produkciu a Írsko až sedemnásobne vyššiu produkciu potravín.

¹ FoodDrink Europe, Data and Trends 2018, https://www.fooddrinkurope.eu/uploads/publications_documents/FoodDrinkEurope_Data_and_Trends_2018_FINAL.pdf

Graf 1: Hrubá produkcia za výrobu potravín, nápojov a tabakových výrobkov v mil. €

Za rok 2016, Prameň: Eurostat, Vypracoval: NPPC – VÚEPP, Zdroj: Zelená správa 2018

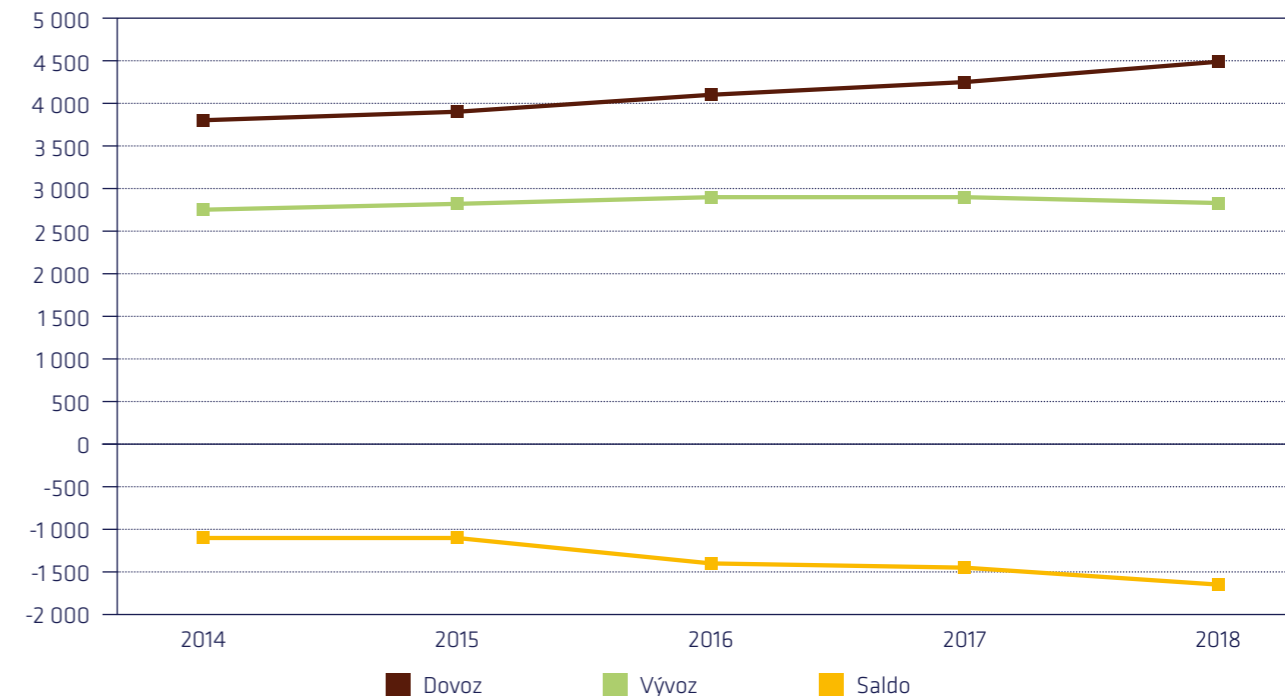
Oproti roku 2015 došlo k zásadnému zníženiu výroby potravín a nápojov o 0,735 mld. eur, na druhej strane výpadok produkcie nahradil dovoz potravinárskych výrobkov, ktorý oproti roku 2015 narástol o 1,216 mld. eur (viď priložený graf – Vývoj zahraničného agropotravinárskeho obchodu SR).

Saldo zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami Slovenska bolo v období január až december 2018 pasívne, a to v hodnote 1,648 miliardy eur. V medziročnom porovnaní sa zvýšilo o 19,3 %. Dovoz bol na úrovni 4,468 mld. Eur (v roku 2017 predstavoval 4,238 mi-

liardy eur), vývoz sa znížil na 2,819 mld. Eur (v roku 2017 predstavoval 2,836 miliardy eur). V roku 2019 negatívne saldo zahraničného obchodu s potravinami naďalej narastá.

Potravinárska komora Slovenska uskutočňuje už od roku 2011 prieskum podielu vystavenia slovenských potravín na pultoch obchodov. Podiel slovenských potravín kontinuálne klesal od roku 2011 z hodnoty 50 % na najnižšiu úroveň 37,2 % v roku 2017, avšak v roku 2019 už druhý rok po sebe mierne rastie. V tohtoročnom prieskume dosiahol úroveň 38,6 %².

² Prieskum vystavenia slovenských výrobkov na pultoch v maloobchode realizovaný agentúrou Go4Insight za rok 2019 je dostupný na adrese: <http://www.potravinari.sk/page6956sk.html>

Graf 2: Vývoj zahraničného agropotravinárskeho obchodu SR

Prameň: Štatistický úrad SR, Predbežné údaje (marec 2019), Vypracoval: NPPC – VÚEPP, Zdroj: Zelená správa 2018, v mil. Eur

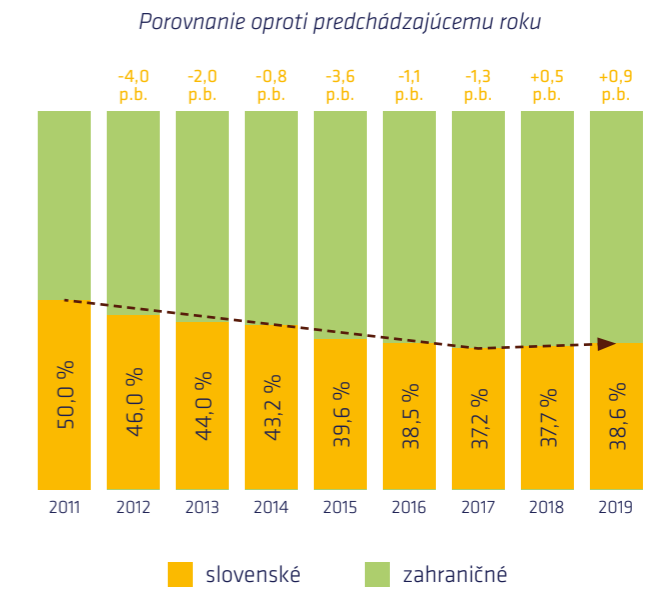
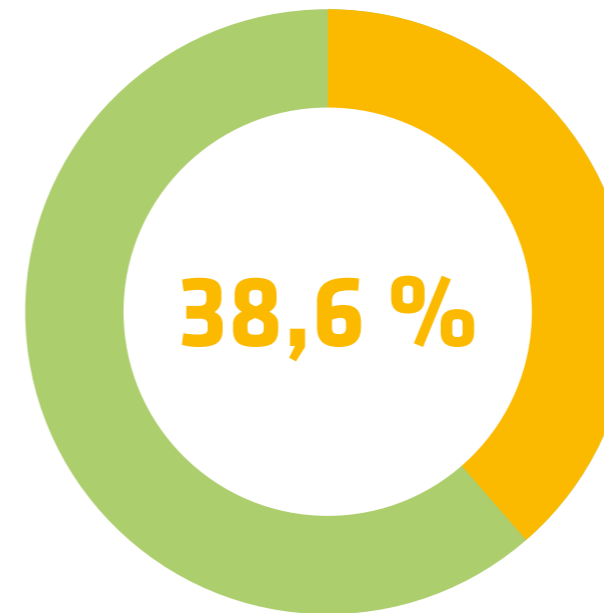
Základným problémom potravinovej sebestačnosti SR je podfinancovanie potravinárskeho priemyslu, ku ktorému došlo najmä presunom finančných prostriedkov určených pre spracovateľský priemysel prvovýrobcom:

- a. presunom finančných prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (takzvaného II. piliera) do Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (I. piliera), čím prišiel druhý pilier, z ktorého mal byť financovaný aj spracovateľský priemysel na inovácie a technologickú obnovu, pre roky 2014 až 2020

o celkových 459,7 miliónov eur (po započítaní kofinancovania zo štátneho rozpočtu SR);

- b. presunom 25 mil. eur z podopatrenia 4. 2. do podopatrenia 16. 4.

Potravinársky priemysel je najslabším a najmenej podporovaným článkom potravinovej vertikály. Potravinársky priemysel dlhodobo nepatrí medzi príjemcov štátnej pomoci, prvá finančná pomoc pre spracovateľov potravín prišla až v štátnom rozpočte pre rok 2019.

Graf 3: Podiel slovenských potravín na pultoch obchodov v roku 2019
 Prieskum Go4Insight, Zdroj: PKS, Báza N = 360 predajní, pozn.: p.b. – percentuálne body

Bez fungujúceho potravinárskeho priemyslu budú poľnohospodárske podniky odkázané vyvážať svoju produkciu do zahraničia bez pridanej hodnoty, bez stabilných odberateľských vzťahov s domácimi spracovateľmi, čo ešte viac naruší potravinovú sebestačnosť Slovenska a prehĺbi pasívne saldo obchodnej bilancie.

Diverzifikácia priemyslu zabezpečí väčšiu stabilitu národného hospodárstva a verejných financií v prípade rôznych kríz, pričom potravinársky priemysel má potenciál prinášať rozvoj a zamestnanosť do regiónov, aj do najodľahlejších obcí v Slovenskej republike. Potravinová sebestačnosť v základných

komoditách je zároveň kľúčová v prípade rôznych potravinových kríz, ktoré majú devastálny účinok na príslušné odvetvia a nútia predajcov potravín hľadať alternatívne zdroje dodávok za účelom pokrytia domácej spotreby.

V neposlednom rade prispeje lokálna výroba potravín aj ku zmierňovaniu dopadu klimatických zmien znižovaním uhlíkovej stopy, pričom pri správnom nastavení a podpore výskumu pre potravinársky priemysel sa vieme stať popredným zavádzateľom biologicky rozložiteľných a 100 % recyklovateľných obalov pre potravinársku výrobu.

➔ I. NÁRODNÁ POTRAVINOVÁ STRATÉGIA

► Pripraviť národnú potravinovú stratégiu do roku 2030

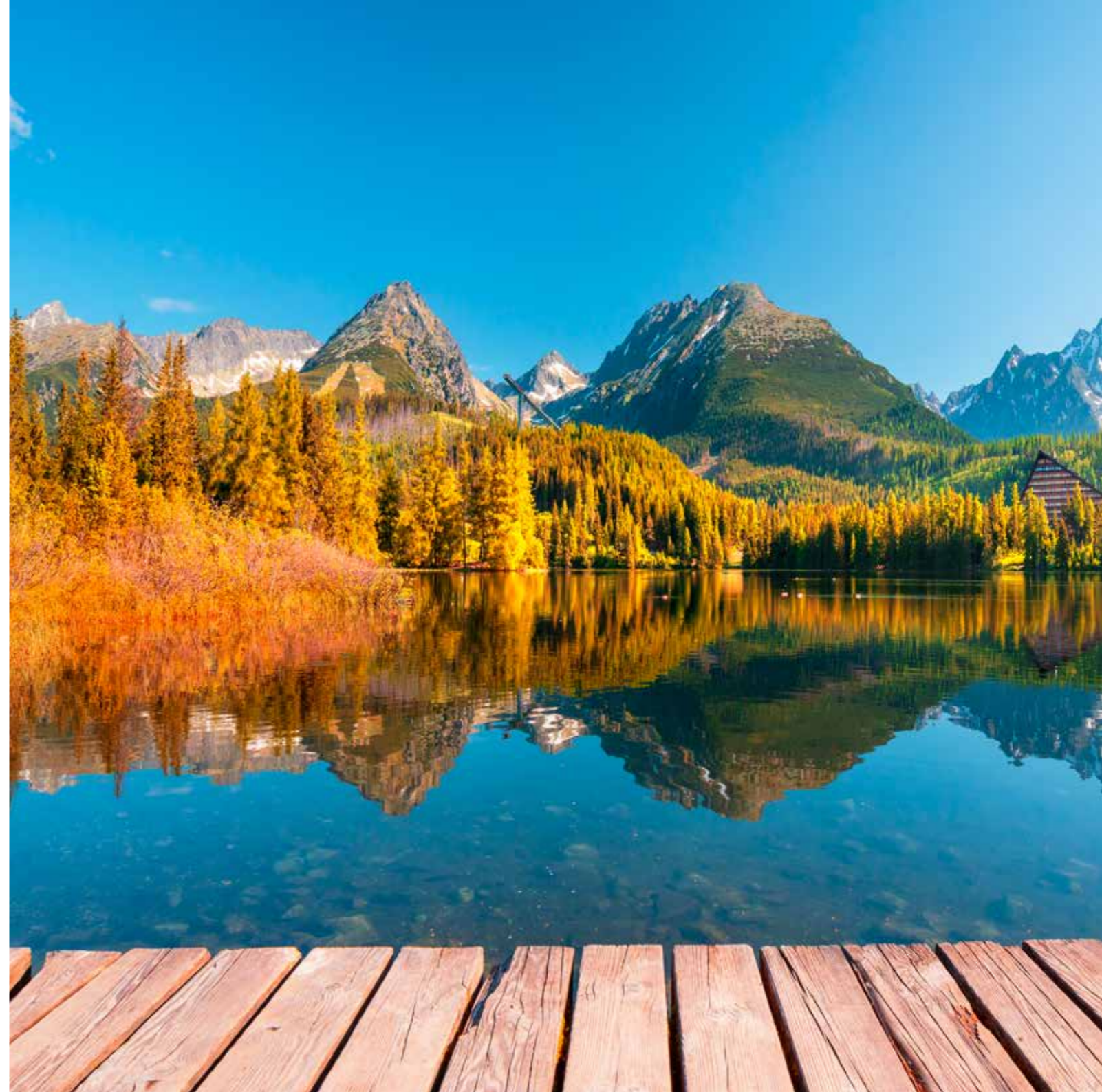
Pre ďalší rozvoj výroby potravín na Slovensku je nevyhnutné vytvorenie Stratégie rozvoja potravinárskeho priemyslu do roku 2030, s ohľadom na celú potravinovú vertikálu.

Potravinová stratégia musí viesť k posilneniu konkurencieschopnosti potravinárskeho odvetvia, odrážať aktuálny vývoj v stravovaní obyvateľstva, zavádzaní digitalizácie a priemyslu 4.0 aj v potravinárskom odvetví, cirkulárnej ekonomiky, zachovaniu súčasných a vytvoreniu nových pracovných miest a podpore udržateľného rastu celého potravinárskeho sektora.

► Každoročne publikovať samostatnú Správu o potravinárstve

Plnenie cieľov stanovených v národnej potravinovej stratégii je potrebné pravidelne prehodnocovať. V súčasnosti sú údaje zverejňované v rámci Správy o poľnohospodárstve a potravinárstve v Slovenskej republike, ktorú vydáva Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. V správe sú však jednotlivé ukazovatele potravinárskeho priemyslu na viacerých miestach, čo robí správu neprehľadnou.

Spracovateľský potravinársky priemysel je úzko naviazaný na poľnohospodársku prvovýrobu. Z hľadiska problematiky rozvoja celého odvetvia potravinárstva je však potrebné nastavovať politiky na základe uceleného obrazu o celkom stave odvetvia, a zároveň aj po jednotlivých potravinárskych odvetviach.

➔ II. ŠTÁTNY ROZPOČET A POTRAVINÁRSKY PRIEMYSEL

► **Pripraviť zákon o štátnej pomoci v potravinárstve**

Zákon by upravil oblasti a konkrétne nástroje štátnej pomoci v potravinárstve (priama podpora, bonifikácia úrokov, odpustenie istiny). Notifikácia zákona by do budúcnosti umožnila pružné rozhodovanie o poskytnutí štátnej pomoci podľa aktuálnej potreby. Štátna pomoc by sa stala systémovým nástrojom a dostala by transparentné pravidlá poskytovania.

Existencia zákona by zakladala predpoklad, aby v každom návrhu štátneho rozpočtu bola na túto podporu vyčlenená signifikantná čiastka. Zároveň je potrebné zdôrazniť, aby všade tam, kde je to podľa komunitárneho práva možné, neboli znevýhodnené veľké podniky oproti malým a strednými podnikom. Konkurencieschopnosť potravinárskeho priemyslu bude možná len vtedy, ak aspoň v niektorých odboroch vzniknú aj regionálni šampióni.

► **Vytvorenie a notifikovanie schém štátnej pomoci pre potravinársky priemysel**

Slovenská republika neposkytuje štátnu pomoc pre potravinársky priemysel, napriek tomu, že schémy sú bežne využívané na podporu výroby potravín v iných členských krajinách EÚ. Je preto

potrebné vytvoriť a notifikovať schémy štátnej pomoci, medzi ktoré by mohli patriť:

- podpora nákupu technológií a zníženie technologického dlhu,
- podpora energetického hospodárstva,
- podpora zvozu surovín a zníženie emisnej stopy,
- podpora ekologického spracovania odpadu z potravín.

► **Každoročne vyčleniť na rozvoj potravinárskeho priemyslu zo štátneho rozpočtu minimálne 50 miliónov eur**

Vzhľadom na skutočnosť, že potravinársky priemysel bol dlhodobo finančne poddimenzovaný a bez štátnej pomoci, nie je voči zahraničným dodávateľom konkurencieschopný, čo sa prejavuje neustále sa zvyšujúcim negatívnym saldom zahraničného obchodu s potravinami. Vo výške podpory zo štátneho rozpočtu do odvetvia agropotravinárstva výrazne zaostávame za susednými krajinami.

Napríklad v roku 2016 predstavovala výška výdavkov v Českej republike 150 mil. eur, v Maďarsku 230 mil. eur, v Rakúsku až 319 mil. eur,

pričom v Slovenskej republike len 9 mil. eur. V roku 2019 už bola štátna pomoc pre agrosektor vo výške 31 miliónov eur, táto však mohla byť čerpaná len prvovýrobou v dôsledku absencie notifikovaných schém štátnej pomoci pre potravinárstvo. Dodatočná finančná podpora zo štátneho rozpočtu pre agrosektor zatiaľ nie je v štátnom rozpočte pevne ukotvená.

► **Vytvorenie úverového programu pre potravinársky priemysel**

Úverový program by bol založený na bonifikácii úrokovej sadzby. Podpora musí smerovať na obstaranie inovatívnych technológií a technológií zavádzajúcich automatizáciu, znižujúcich náročnosť na ľudskú prácu.

Uprednostnené musia byť jestvujúce potravinárske podniky, je dôležité nepodporovať budovanie projektov na „zelenej lúke“. Podporovať prednostne menšou čiastkou čo najväčší počet žiadateľov.

► **Potravinársky priemysel naďalej zaradený medzi prioritných príjemcov investičnej pomoci**

Pre ďalší rozvoj potravinárskeho priemyslu je dôležité rozširovanie výrobných kapacít, s čím súvisí aj zvyšovanie zamestnanosti v regiónoch.

➔ III. POTRAVINÁRSKY PRIEMYSEL A STRATEGICKÝ PLÁN SLOVENSKEJ REPUBLIKY K BUDÚCEJ SPOLOČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ POLITIKE EURÓPSKEJ ÚNIE

► Presun finančných prostriedkov z I. do II. piliera

Vzhľadom na skutočnosť, že v programovacom období 2014-2020 prišiel presunom finančných prostriedkov II. pilier o skoro pol miliardy eur, navrhujeme v rámci národného rozhodnutia presunúť 15 % finančných prostriedkov z prvého do druhého piliera.

► Zvýšenie spolufinancovania II. piliera zo štátneho rozpočtu

Presunom finančných prostriedkov z prvého do druhého piliera by sa zvýšilo aj národné spolufinancovanie na najvyššiu prípustnú mieru, čím by sa navýšili prostriedky v druhom pilieri o skoro pol miliardy eur, čo zodpovedá čiastke, o ktorú bol druhý pilier, určený aj pre projekty na rozvoj výroby potravín, ochudobnený v programovacom období 2014 – 2020.

► V rámci II. piliera vyčleniť aspoň 500 miliónov eur v samostatných podopatreniach určených výlučne pre potravinársky priemysel

Nakoľko je výroba potravín podfinancovaná a neschopná konkurencie voči zahraničným dodávateľom, je potrebné vyčleniť dostatočné množstvo finančných prostriedkov na zvýšenie jej konkurencieschopnosti. Napríklad Maďarsko v tomto plánovacom období spoločnej poľnohospodárskej politiky preinvestovalo v rokoch 2014 – 2019 do potravinárskeho priemyslu skoro 1 miliardu eur. V rámci špecifických cieľov budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ by pritom išlo o naplnenie nasledovných cieľov:

- posilniť orientáciu na trh a zvýšiť konkurencieschopnosť vrátane intenzívnejšieho zamerania sa na výskum, technológiu a digitalizáciu;
- uľahčiť podnikateľskú činnosť vo vidieckych oblastiach;
- zlepšiť reakcie poľnohospodárstva EÚ na požiadavky spracovateľského priemyslu a spotrebiteľov týkajúce sa potravín a zdravia vrátane bezpečnosti, výživnosti a udržateľnosti potravín, plytvania potravinami, ako aj dobrých životných podmienok zvierat.

► Podporovať uplatnenie slovenskej produkcie poľnohospodárskych surovín v domácom spracovateľskom odvetví

Slovenská republika je v súčasnosti producentom agrárnych komodít, ktoré sa vyvážajú do zahraničia, pričom do Slovenskej republiky sa dovážajú výrobky s vyššou pridanou hodnotou. Pokiaľ Slovenská republika podporuje prvovýrobu, je potrebné, aby sa takto investované finančné prostriedky ďalej zhodnotili využitím surovín v domácom spracovateľskom odvetví, ktoré potrebuje kvalitnú surovinu za prijateľné ceny.

► Stanoviť povinné finančné nástroje v rámci II. piliera (nie na báze dobrovoľnosti)

Finančné nástroje sú transparentným prostriedkom na podporu životaschopných projektov a znamenajú možnosť financovania existujúcich podnikov s využitím ich vlastných zdrojov.

► Podpora by mala byť použitá na nasledovné účely:

- modernizácia a rekonštrukcia výrobných objektov, spracovateľských kapacít, hygienických a sanitárnych zariadení, modernizácia laboratórií, vrátane výpočtovej techniky;
- zvyšovanie spracovateľskej kapacity a skladovacích kapacít;
- modernizácia technológií, automatizácia, ktorá by reflektovala neustály nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily;
- investície do inovácií a prípravy nových výrobkov s vyššou pridanou hodnotou;
- investície do moderných, inovatívnych a zároveň udržateľných obalov s ohľadom na novú právnu úpravu obehového hospodárstva v Európskej únii;
- investície zamerané na zníženie energetickej náročnosti a efektívnosti výroby;
- investície zamerané na zmenu výrobných postupov v súlade s trendami udržateľného rozvoja;
- investície smerujúce k zníženiu ekologickej záťaže životného prostredia v podobe znižovania emisií, lepšieho využitia vedľajších produktov a odpadov vznikajúcich pri výrobe.

➔ IV. POTRAVINÁRSKY PRIEMYSEL – DANE A ODVODY

► Celoplošné zníženie DPH na všetky potraviny na 10 %

Podpora domácej ekonomiky, zabezpečenie rastu spotreby a nových pracovných miest a zlepšenie životných podmienok obyvateľom s nižšími príjmami by v dôsledku takéhoto opatrenia znamenali v krátkom časovom horizonte pre štátny rozpočet pozitívny prínos.

► Nezvyšovať existujúce daňové zaťaženie podnikateľov a nezvyšovať náklady výrobcom potravín zavádzaním špeciálnych daní (daň zo sladených nápojov, daň z cukru, soli a pod.)

Z hľadiska nákladov sú slovenské potravinárske podniky neschopné konkurovať lacnejším dovezeným potravinám. Potravinárom sa neustále zvyšujú náklady, najmä v dôsledku tzv. sociálnych balíčkov. Ďalšie zvyšovanie prinesie vybudovanie zálohového systému na jednorazové obaly na nápoje, ktoré bude zároveň znamenať zvýšenie nákladov aj pre ostatné druhy plastových obalov. Potravinári nie sú schopní preniesť si zvyšujúce sa náklady jednoducho do svojich odbytových cien vzhľadom na silnú vyjednávaciu pozíciu obchodných reťazcov, ktoré predávajú až 86 % potravín v rámci maloobchodu. Zároveň, množstvo štúdií preukazuje, že znižovanie obezity je celospoločenským problémom a zave-

denie dane z potravín s vyšším podielom cukru alebo soli problém obezity sám osebe nevyrieši.³ Akékoľvek právne predpisy, ktorých dôsledkom je ďalšie navyšovanie nákladov v dodávateľsko-odberateľskom reťazci a tým zvyšovanie ceny potravín, by mali byť starostlivo posudzované a prediskutované so sociálnymi partnermi.

► Zníženie odvodových povinností zamestnávateľov

Podnikom neustále stúpajú náklady v súvislosti so zvyšujúcimi sa príplatkami za prácu nadčas a prácu cez víkendy, zvyšujúcou sa minimálnou mzdou, či povinnosťou poskytnúť zamestnancom rekreačné poukazy. Ďalším z navrhovaných riešení je preto celoplošné zníženie odvodových povinností zamestnávateľov zvýšením odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie.

► Zrušenie minimálnych mzdových nárokov podľa stupňov náročnosti

V zmysle § 120 ods. 1 Zákonníka práce je zamestnávateľ, u ktorého nie je odmeňovanie zamestnancov dohodnuté v kolektívnej zmluve, povinný zamestnancovi poskytnúť mzdu najmenej v sume minimálneho mzdového nároku určeného pre stupeň náročnosti práce

príslušného pracovného miesta. Tieto stupne však nereflektujú rozdiely v jednotlivých regiónoch a skutočnosť, že v niektorých odvetviach sa v dôsledku viaczmennej prevádzky, resp. prevádzky, ktorá zo svojej povahy musí prebiehať aj počas víkendu a sviatkov (najmä v mäso spracujúcom, pekárskom a mliekárskom odvetví), zvyšuje mzda aj o tieto

príplatky. Preto navrhujeme ponechať len jednu úroveň minimálnej mzdy a túto nezvyšovať podľa stupňov náročnosti.

► Naviazanie výšky odpočítateľnej položky na daňovníka pri dani z príjmov fyzických osôb na výšku minimálnej mzdy.

³ INESS: Pomôže daň z cukru v boji s obezitou? Publikácia Trpká daň z cukru je dostupná na: http://iness.sk/sites/default/files/documents/pdf/IPN/trpka_dan_cukru.pdf

➔ V. POTRAVINÁRSKY PRIEMYSEL A LEGISLATÍVA

► **Kompletná revízia potravinového práva v SR**

Súčasný zákon č. 152/1995 Z.z. o potravinách, v znení neskorších predpisov, tvorí základný právny predpis potravinového práva na Slovensku. Zákon však od svojho prijatia prešiel skoro dvoma desiatkami novelizácií a od jeho prijatia uplynulo už 24 rokov. Preto je potrebné prijať úplne nový, moderný zákon o potravinách, ktorý by pružne reagoval na aktuálne zmeny všeobecného potravinového práva a umožnil moderné formy komunikácie so štátnymi orgánmi.

Väčšia časť Potravinového kódexu SR bola zrušená, pričom niektoré komodity upravujú vyhlášky a niektoré existujúce časti Potravinového kódexu SR. Preto je potrebné vytvoriť na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR pracovnú skupinu na potravinárske právo, ktorá by sledovala a aktívne sa zapájala do diskusií v rámci potravinárskej legislatívy na úrovni Európskej únie, ako aj WTO, prijímala pre potravinárske podniky usmernenia a organizovala pravidelné školenia pre potravinárske podniky a orgány dozoru za účelom jednotného výkladu potravinárskych predpisov.

► **Stabilita a predvídateľnosť tvorby legislatívy**

Na zabezpečenie stability a predvídateľnosti tvorby právnej legislatívy je potrebné dôsledné dodržiavanie zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, najmä dôkladné vypracovávanie analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie.

Zároveň je potrebná zmena uvedeného predpisu a to tak, že § 2 až 10, týkajúce sa tvorby právnych predpisov, by sa mali vzťahovať aj na návrhy zákonov, ktoré podáva výbor Národnej rady Slovenskej republiky alebo poslanec Národnej rady Slovenskej republiky.

► **Vytvorenie jednotného orgánu úradnej kontroly potravín**

Súčasnú rozdelenie kompetencií v úradnej kontrole potravín medzi Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR a Úrad verejného zdravotníctva SR je neefektívne a nedokáže pružne reagovať a koordinovať kontrolnú činnosť najmä v prípade rôznych potravinových káuz. Zjednotenie kompetencií by zároveň viedlo k efektívnemu výkladu a príprave národnej legislatívy v oblasti potravín. Vytvorenie jednotného orgánu vyplýva aj z dokumentu Revízia výdavkov

na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, ktoré schválila vláda SR v septembri 2019.⁴ V prípade jednotného kontrolného orgánu však bude veľmi dôležité pravidelné vzdelávanie kontrolórov o novej potravinovej legislatíve, pravidelné a aktuálne informovanie v prípade krízových situácií a najmä koordinácia a jednotnosť ohľadom výkladu potravinárskej legislatívy.

► **Odstránenie požiadaviek nad rámec európskej legislatívy – tzv. Goldplating**

V súčasnosti je veľmi aktuálne a v záujme zvyšovania konkurencieschopnosti slovenského potravinárskeho priemyslu odstrániť požiadavky na potraviny, vrátane požiadaviek v rámci výrobného procesu, ktoré zvyšujú náklady a nie sú nevyhnutné s prihliadnutím na prvoradú bezpečnosť a ochranu zdravia spotrebiteľa.

► **Príprava vykonávacích právnych predpisov, ktorých prijatie predpokladá slovenská legislatíva**

V súčasnej dobe je potrebné pripraviť a vydať niekoľko vykonávacích právnych predpisov, na ktorých vydanie bolo splnomocnené Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Ide o vykonávacie právne predpisy k zákonu č. 91/2019 Z.z. o neprimeraných podmienkach v obchode s potravinami (zoznam vybraných potravín), k zákonu č. 152/1995 Z.z. o potravinách, v znení

neskorších predpisov (označovanie pôvodu mäsa v zariadeniach spoločného stravovania) a k zákonu č. 18/1996 Z.z. o cenách, v znení neskorších predpisov (určenie ekonomicky oprávnených nákladov pre kľúčové potravinárske odvetvia).

► **Odstránenie legislatívnych prekážok na rozvoj potravinárskeho priemyslu**

Je potrebné prehodnotiť súčasnú legislatívu a jej úpravou umožniť efektívne fungovanie potravinárskeho priemyslu (napr. uzatváranie dlhodobých zmlúv), ktoré by znamenali istotu a možnosti pre získavanie úverov na ďalší rozvoj potravinárskej výroby).

Zároveň je potrebné vyhodnotiť dopady regulácie dodávateľsko-odberateľských vzťahov a upraviť alebo zrušiť ustanovenia, ktoré preukázateľne neprispievajú k zlepšeniu pozície dodávateľov v rokovaníach s odberateľmi.

► **Uprednostňovať samoreguláciu pred reguláciou a podporovať konkurenčné prostredie**

Tam, kde je to možné, podporovať a uprednostňovať samoregulačné záväzky pred reguláciou.

► **Presadzovať nediskrimináciu a férové konkurenčné prostredie.**

⁴ Dokument: Revízia výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka je dostupný na linku: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/24141/1>

➔ VI. POSILNENIE POSTAVENIA SAMOSPRÁV POTRAVINÁROV

► Potravinárska komora Slovenska ako subjekt presadzujúci záujmy potravinárov

Zakotviť v zákone o potravinách, že podnikateľské záujmy právnických osôb, ktoré sú v súlade s týmto zákonom, ochraňuje záujmové združenie právnických osôb s názvom „Potravinárska komora Slovenska“.

Uvedené navrhujeme podľa vzoru Českej republiky, kde v zmysle zákona o potravinách ochraňuje podnikateľské záujmy potravinárov Potravinárska komora České republiky.⁵

Pol'nohospodárstvo a potravinárstvo sú síce príbuzné a na seba nadväzujúce odvetvia, majú

však každé špecifickú legislatívu a niektorých prípadoch protichodné záujmy. Preto je potrebné, aby bola zákonom uznaná silná samosprávna organizácia zastupujúca výhradne záujmy potravinárov, a ktorá by zároveň mohla čerpať finančné prostriedky na vzdelávanie potravinárskych podnikov, vzdelávanie spotrebiteľa o potravinách, organizáciu konferencií a účasti na národných a medzinárodných výstavách.

Rovnako ako pri sektore pôdohospodárstva, je potrebné, aby štát prispel na účasť v európskych organizáciách potravinárskych podnikov na aktívne presadzovanie záujmov pri príprave potravinárskej a inej súvisiacej legislatívy.

► Vytvorenie mechanizmu na uznanie Organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov a medziodvetvové organizácie

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007⁶ stanovuje v článku 152 a nasledujúce postup na uznanie organizácie výrobcov a združenia organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií, ktoré sú po uznaní oprávnené vykonávať činnosti podľa článku 157 odsek 1 písm. c) za podmienok tam stanovených a uchádzať sa o finančné prostriedky na propagáciu potravinárskych výrobkov v krajinách EÚ a v tretích krajinách. V Slovenskej republike je potrebné vytvoriť mechanizmus uznávania organizácií a viesť zoznam uznaných organizácií.

► Posilnenie postavenia samospráv potravinárov

Vytvorenie pracovných skupín na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR pri príprave strategických materiálov a potravinárskej legislatívy, aby mohli samosprávy potravinárov vrátane odvetvových združení aktívne predkladať návrhy a vyhodnocovať návrhy ministerstva z pohľadu dopadu na výrobu potravín.

V rámci posilnenia postavenia samospráv by tieto zároveň mali mať možnosť čerpania prostriedkov na vzdelávacie aktivity pre svojich členov ohľadom legislatívy, zdieľanie najlepších praktík, informovanie spotrebiteľov a účasť na výstavách.

⁵ § 11 ods. 1 zák. č. 110/1997 Sb. o potravinách, dostupný na linku: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-110>

⁶ Nariadenie je dostupné na linku: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1569506249898&uri=CELEX:32013R1308>

➔ VII. PODPORA KONKURENCIESCHOPNOSTI VÝROBCOV POTRAVIN NA SLOVENSKU A V ZAHRANIČÍ

- ▶ **Vzdelávacie aktivity obyvateľstva a mládeže o výhodách nákupu lokálnych potravín pre rozvoj regiónov – prostredníctvom komoditného marketingu.**
- ▶ **Podporovať účasť potravinárskych podnikov na významných národných a medzinárodných výstavách a veľtrhoch.**
- ▶ **Podporovať proexportné aktivity zamerané na získavanie nových trhov a odbytových kanálov pre slovenské potravinárske podniky**

V prípade získavania nových trhov, resp. certifikátov na umožnenie dovozu výrobkov do tretích krajín by mal štát financovať náklady, ktoré vznikajú v súvislosti s obstaraním certifikátu.

- ▶ **Podporovať vedecké a výskumnú činnosť v potravinárskom odvetví**

Vzhľadom na skutočnosť, že potravinársky priemysel musí v záujme zachovania konkurencieschopnosti rýchlo a pružne reagovať na spotrebiteľské trendy, je nevyhnuté investovať dostatok finančných prostriedkov na kvalitný výskum a vývoj nových postupov a inovatívnych výrobkov a zabezpečiť fungujúci prenos vedeckých poznatkov do potravinárskej praxe.

- ▶ **Vzdelávanie zamestnancov vo verejnom stravovaní, v štátnej správe a samospráve**

Medzisektorová spolupráca a dialóg na úrovni rezortov školstva, pôdohospodárstva, zdravotníctva, samosprávy, vyšších územných celkov, samosprávy potravinárov a obchodu za účelom vzdelávania zamestnancov vo všetkých zainteresovaných inštitúciách o podpore domácich výrobcov, nových výživových trendoch, aktualizácia materiálo-spotrebných noriem pre školské stravovanie z pohľadu nových trendov vo výžive, o možnostiach zatriktívnenia stravovania v zariadeniach verejného stravovania a možnostiach na marketingové kampane s ohľadom na špecifické výživové problémy v jednotlivých regiónoch Slovenska. Vzdelávanie by rovnako malo byť zamerané na udržateľnosti pri prevádzkovaní verejného stravovania (znižovanie nákladov na energie, nákladov na suroviny, kompostovanie, znižovanie potravinového odpadu vrátane obalov pri vydávaní jedál).

- ▶ **Zavedenie vzdelávacieho programu na podporu zvyšovania potravinovej gramotnosti (výroba potravín, výroba jedál) u detí a mládeže v materských, základných a stredných školách s dôrazom na praktické skúsenosti, vrátane ekologického pestovania surovín, kompostovania a triedenia odpadu.**

➔ VIII. POTRAVINÁRSKY PRIEMYSEL A ZAMESTNANOSŤ

Potravinársky priemysel, rovnako ako iné odvetvia hospodárstva, zápasí s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily a zvyšujúcim sa vekovým priemerom zamestnancov. Z tohto dôvodu bude nevyhnutné:

- ▶ vyčleniť finančné prostriedky z verejných zdrojov na adaptáciu potravinárskych podnikov na Priemysel 4.0, prechod na digitalizáciu, vrátane finančných prostriedkov na školenia zamestnancov;
- ▶ zabezpečiť všeobecné zvýšenie kvality školstva v Slovenskej republike;
- ▶ vytvoriť novú legislatívu pre možnosť sezónneho zamestnávania uchádzačov o zamestnanie evidovaných na úrade práce za zvýhodnených podmienok pre uchádzačov o zamestnanie aj pre zamestnávateľov;
- ▶ vytvoriť legislatívu pre modifikáciu resp. vytvorenie nových foriem vzdelávania, ktoré prispievajú k lepšej flexibilitě vzdelávacích inštitúcií (vrátane celoživotného vzdelávania a rekvalifikácií) na požiadavky zamestnávateľov (napr. modulové vzdelávanie);
- ▶ zjednodušiť proces vykonávania rekvalifikácií samotnými zamestnávateľmi;
- ▶ pravidelné prehodnocovať a dopĺňať učebné osnovy o nové trendy a poznatky z potravinárskej praxe, resp. reagujúce na potreby praxe;
- ▶ zvýšiť počet odborných poradcov v rámci Programu rozvoja vidieka pre oblasť potravinárstva;
- ▶ zmeniť zameranie študijných odborov na stredných a vysokých školách s ohľadom na potreby pracovného trhu;
- ▶ podporovať mobilitu pracovníkov v potravinárskom priemysle;
- ▶ zvýšiť počet študentov na vysokých školách s potravinárskym zameraním;
- ▶ zvýšiť počet študentov študijných a učebných odborov so zameraním na potravinárstvo na stredných odborných školách.

➔ POTRAVINÁRSKA KOMORA SLOVENSKA

Potravinárska komora Slovenska (PKS) je dobrovoľným združením právnických osôb, založeným potravinárskymi firmami pôsobiacimi na Slovensku.

PKS vznikla v roku 2002 v Bratislave. Od svojho vzniku sa vypracovala na najväčšiu a najreprezentatívnejšiu organizáciu, ktorá zastupuje záujmy potravinárov na Slovensku.

Potravinárska komora Slovenska je hlasom potravinárskych firiem, zamestnávateľov a exportérov, prispievajúcim k tvorbe legislatívy, podporujúcim konkurencieschopnosť potravinárskeho odvetvia, ochranu spotrebiteľa, životného prostredia, kvalitu výrobkov, potravinovú bezpečnosť a trvale udržateľný rozvoj. Svoje aktivity zameriava tiež na osvetu spotrebiteľa o vyváženej výžive, o zdravom životnom štýle a zvyšovania pohybovej aktivity.

Dôležitým poslaním PKS je náležité sprístupňovanie európskych informácií podnikateľskej a spotrebiteľskej verejnosti. PKS je od polovice roka 2004 členom Európskej konfederácie výrobcov potravín a nápojov FoodDrink Europe.

PKS naplňa svoje poslanie a ciele predovšetkým prostredníctvom pripomienkovania návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov vo všetkých fázach legislatívneho procesu, prípravy stanovísk k aktuálnym problémom potravinárskeho priemyslu, zverejňovaním tlačových správ k aktuálnej problematike súvisiacej s potravinami, komuniká-

ciou s médiami, spoluprácou s členskou základňou a spoluprácou s domácimi, zahraničnými a medzinárodnými profesijnými združeniami.

PKS uskutočňuje od roku 2011 prieskum vystavenia slovenských výrobkov na pultoch v maloobchode, od roku 2013 aj prieskum vystavenia privátnych značiek na pultoch obchodov. Začiatkom roku 2018 založili Potravinárska komora Slovenska a Slovenská aliancia moderného obchodu Iniciatívu pre férový obchod. Vytvorením iniciatívy sa dodávatelia a odberatelia potravín zaviazali k presadzovaniu zásad správnej obchodnej praxe a transparentnému a korektnému riešeniu všetkých prípadných sporov, ktoré môžu vzniknúť v každom obchodnom vzťahu.

PKS rovnako od roku 2011 organizuje v rámci podpory zdravého životného štýlu interaktívny internetový kurz Hravo ži zdravo pre žiakov piateho ročníka základných škôl. Počas doterajšieho pôsobenia si princípy pestrej a vyváženej stravy a zdravého životného štýlu osvojilo už vyše 38 tisíc žiakov.

PKS podporuje inovácie a reformulácie potravín a zdieľanie najlepších praktík v prenose vedeckých poznatkov do praxe. Od roku 2018 organizuje súťaž o Cenu Potravinárskej komory Slovenska, kde v rámci šiestich súťažných kategórií oceňuje najlepší inováciu, inováciu v rámci potravín na osobitné výživové účely, reformuláciu roka, ale zároveň vyzdvihuje úspešné príbehy začínajúcich potravinárov a osobností potravinárstva na Slovensku.

Potravinárska komora Slovenska pre svojich členov zabezpečuje:

- ▶ pravidelný denný monitoring relevantných článkov v médiách,
- ▶ pravidelný prehľad o pripravovanej a schválenej legislatíve a dokumentoch dôležitých pre potravinársky priemysel na úrovni SR a EÚ (vrátane označovania potravín),
- ▶ pravidelný prehľad o aktuálnom dianí v potravinárskom odvetví,
- ▶ bezplatné semináre k novej legislatíve,
- ▶ kontakt so štátnymi orgánmi ohľadom výkladu legislatívy,
- ▶ presadzovanie pripomienok potravinárskeho priemyslu k navrhovanej legislatíve.

**POTRAVINÁRSKA
KOMORA
SLOVENSKA**

**DIGITAL PARK III
EINSTEINOVA 19, 851 01 BRATISLAVA**

**PKS@PKS.SK
WWW.PKS.SK
WWW.POTRAVINARI.SK**